

1. feladat (nyitottsági mutatók feladat)

Országok	2016	2017	2018
Export			
Franciaország (millió euró)	675 769	707 336	737 399
Németország (millió euró)	1 442 413	1 538 042	1 585 770
Magyarország (millió euró)	102 202	109 474	114 162
Szlovákia (millió euró)	75 949	82 212	87 722
Import			
Franciaország (millió euró)	689 287,0	731 624,0	755 600,0
Németország (millió euró)	1 211 642,0	1 307 600,0	1 379 711,0
Magyarország (millió euró)	90 802,5	100 090,1	107 855,2
Szlovákia (millió euró)	73 501,0	79 581,1	85 777,0
GDP			
Franciaország (millió euró)	2 234 129,0	2 295 063,0	2 353 090,0
Németország (millió euró)	3 134 100,0	3 244 990,0	3 344 370,0
Magyarország (millió euró)	113 903,8	124 050,3	131 935,1
Szlovákia (millió euró)	81 226,1	84 850,9	90 201,8

$$\text{Exporthányad}_{\text{Németország}_{2017}} = \frac{1\,538\,042}{3\,244\,990} = 0,474$$

Ez azt jelenti, hogy 2017-ben Németországban a GDP 47,4%-a származott exportból.

$$\text{Importhatárhajlam}_{\text{Szlovákia}_{2018}} = \frac{85\,777 - 79\,581}{90\,201,8 - 84\,850} = \frac{6\,196}{5\,351} = 1,158$$

Ez azt jelenti, hogy 2018-ban a GDP egy eurónyi növekedése 1,158 eurónyi importnövekedést vont maga után.

$$\text{Külkereskedelmi mérleg}_{\text{Magyarország}_{2016}} = 102\,202 - 90\,802,5 = 11\,399,5$$

Ez azt jelenti, hogy 2016-ban Magyarország pozitív külkereskedelmi mérleggel rendelkezett, nettó exportbevétele 11 399,5 millió euró volt.

$$\text{Importhányad}_{\text{Franciaország}_{2017}} = \frac{731\,624}{2\,295\,063} = 0,318$$

Ez azt jelenti, hogy 2017-ben Franciaország a GDP 31,8%-át fordította importkiadásokra.

$$\text{exportmultiplikátor}_{\text{Németország}_{2018}} = \frac{3\,344\,370 - 3\,244\,990}{1\,585\,770 - 1\,538\,042} = \frac{99\,380}{47\,728} = 2,08$$

Ez azt jelenti, hogy Németországban 2018-ban az export egységnyi növekedése a GDP-t 2,08 egységgel többszörözte meg a GDP-t. (Ennyi az export növekedése által kiváltott GDP bővülés.).

2. feladat: (nyitottsági mutatók feladat)

Kompetitívia nemzeti jövedelme 102 millió USD volt 2014-ben, ez egy millió USD-ral kevesebb, mint egy évvel korábban. Kompetitívia exportjának összértéke 60 millió USD-ról 58 millió USD-ra csökkent, míg az import összeértéke 66 millióról 60 millióra változott. Az ország exporttermékeinek árszínvonala 5 százalékkal esett vissza, az import árszínvonala pedig 10 %-kal emelkedett. Ezek mellett az exportszektor termelékenysége nem javult, míg az importhelyettesítő szektor termelékenysége 2 százalékkal javult.

Az alábbi lehetséges válaszok az importhatárhajlam értékére és annak értelmezésére irányulnak. Válassza ki az egyetlen jó megoldást:

- a) az importhatárhajlam értéke= -6, értelmezése: Ha a GDP 1 dollárral bővül, az importigény 6 dollárral csökken;
- b) az importhatárhajlam értéke= +2, értelmezése: Ha a GDP 1 dollárral bővül, akkor az importigény 2 dollárral bővül;
- c) az importhatárhajlam értéke= +6, értelmezése: Ha a GDP 1 dollárral bővül, akkor az importigény 6 dollárral bővül;
- d) az importhatárhajlam értéke= -2, értelmezése: Ha a GDP 1 dollárral bővül, akkor az importigény 2 dollárral csökken.

Megoldás: kiterjesztve, nem csak az importhatárhajlam kiszámításának módja:

$$\begin{array}{ll} Y_{t-1} = 103 & Y_t = 102 \\ X_{t-1} = 60 & X_t = 58 \\ M_{t-1} = 66 & M_t = 60 \\ P_x: -5\% = 0,95 & \text{és } P_m: +10\% = 1,1 \\ T_x: +0\% = 1 & \text{és } T_m: +2\% = 1,02 \end{array}$$

Külkereskedelmi mérleg 2013-ban és 2014-ben:

- az ország külkereskedelmi mérlege 2013-ban: $60-66=-6$ (deficit)
- az ország külkereskedelmi mérlege 2014-ben: $58-60=-2$ (deficit)

Az export és importhányad 2013-ban és 2014-ben:

- az exporthányad 2013-ban: $(60/103)*100=57,25\%$
- az exporthányad 2014-ben: $(58/102)*100=56,86\%$
- az importhányad 2013-ban: $(66/103)*100=64,08\%$
- az importhányad 2014-ben: $(60/102)*100=58,82\%$

Gazdasági nyitottság változása 2014-re és a nettó barter cserearány mutató:

- az ország gazdasági nyitottsága 2013-ban: $((60+66)/103)*100=122,33\%$
- az ország gazdasági nyitottsága 2014-ben: $((60+58)/102)*100=115,69\%$
- a nettó barter cserearány-mutató: $0,95/1,1=0,86$ (romlás – 14%)

Jövedelmi-, egyszer faktoriális és duplafaktoriális cserearány mutató:

- a jövedelmi cserearány-mutató: $0,95 \times (-0,03/1,1) = -0,0259$ ahol $-0,03=58-60/60$ (export volumenének százalékos változása)
- az egyszeri faktoriális cserearány-mutató: $(0,95/1,1) * 1,0=0,86$
- a dupla faktoriális cserearány-mutató: $(0,95/1,1) * (1,0/1,02)=0,78$

Végezetül az exportmultiplikátor és importhatárhajlam:

- az exportmultiplikátor: $(102-103)/(58-60)=-1/(-2)=0,5$
- az importhatárhajlam: $(60-66) / (102-103) =-6/(-1)=6$

Vagyis, a négy lehetséges válasz közül a **c)** a helyes.

3. feladat: (cserearány mutató feladat)

Valamely ország nemzeti jövedelme 630 millió dollár ért el 2020-ban, míg egy évvel korábban 15 millióval kevesebb volt a nemzeti jövedelme. Exportjának összértéke 250 millió dollárról 270 millióra változott, míg az import összértéke 250 millióról 260 millióra nőtt. Az ország exporttermékeinek árszínvonala 3 százalékkal esett vissza, ellenben az import árszínvonala 5 százalékkal emelkedett. Emellett az exportszektor termelékenysége 5 százalékkal, míg az importhelyettesítő szektor termelékenysége 2 százalékkal javult.

- *Nettó barter cserearány mutató* $= \frac{\text{exportárindex}}{\text{importárindex}} = \frac{0,97}{1,05} = 0,924$
 - *Ez azt jelenti, hogy romlott a cserearány, vagyis egységnyi exporttermékért kevesebb importterméket kapunk. Az import árszínvonala gyorsabban nőtt, mint az exporté.*
- *Jövedelmi cserearány mutató* $= \frac{\text{exportárindex} * \text{exportvolumenindex}}{\text{importárindex}} = \frac{0,97 * 1,08}{1,05} = 0,997$
 - *ahol $1,08 = 1 + \frac{270-250}{250}$*
 - *Ez azt jelenti, hogy bár az importárindex emelkedése jóval meghaladta az exportárindex változását, a cserearányt érintő negatív hatásokat az exportvolumenindex nagymértékben kompenzálni tudta. A csökkenő exportárak miatt magasabb lett az értékesítési volumen, mely mérsékelte az importárak emelkedéséből fakadó kedvezőtlen hatásokat.*
- *az egyszeri faktoriális cserearány – mutató =*

$$\frac{(\text{exportárindex} * \text{exportágazatok termelékenységi indexe})}{\text{importárindex}} = \left(\frac{0,97 * 1,05}{1,05} \right) = 0,97$$

- *vagyis az exportágazatok termelékenységi indexének javulása szintén kompenzálni tudta az importárindex emelkedésének negatív hatásait. Mivel azonban a termelékenységnövekedés nem haladta meg az importárindex emelkedését, így további pozitív hatások nem jelentkeztek.*

4. feladat: (abszolút előny feladat)

Ha A országban egy munkaóra alatt x termékből 8 darabot, B országban viszont csak egy darabot tudnak előállítani, míg y termék egy egységének munkaidőben mért előállítási költsége A-ban 30 perc, vagyis $1/2$ óra, B-ben viszont csak 15 perc, vagyis $1/4$ óra, és a két ország közötti nemzetközi cserearány 2:1-hez, akkor létrejön-e nemzetközi csere a két ország között, milyen eredménnyel és jól járnak-e az egyes országok?

5. feladat: (komparatív előny feladat)

Ha A országban egy munkaóra alatt x termékből 2 darabot, B országban 6 darabot tudnak előállítani, míg y termékből A országban 1 darabot, B-ben 4 darabot tudnak előállítani, akkor létrejön-e nemzetközi csere a két ország között és milyen eredménnyel?

6. feladat: (komparatív előny feladat)

X termék előállítása A-ban 4 órányi, B-ben 8 órányi munkába kerül, Y termék előállítása A-ban 2 órányi, B-ben 6 órányi munkába kerül. Melyik ország mire szakosodik?

7. feladat: (feltárt komparatív előny, RCA feladat)

Döntse el, hogy jól, avagy rosszul szakosodott-e Paradoxia, ha az ország összexportja 5mrd USD, a világgazdasági összereskedelem pedig 4000mrd USD és

- az ország lépegető exkavátor-exportja 200m USD, a világ lépegető exkavátor-külkereskedelem 1,5mrd USD;
- az ország bioetanol-exportja 300m USD, a világ bioetanol-külkereskedelme 80mrd USD;
- az ország kontaktlencse-exportja 200m USD, a világ kontaktlencse-kereskedelme 23mrd USD;
- az ország paracetamol-exportja 0,5m USD, a világ paracetamol-külkereskedelme 13mrd USD?

8. feladat: (Heckscher-Ohlin, tényezőellátottság feladat)

Az USA vállalkozásai átlagosan 0,5%-os reálkamattal juthatnak kölcsönhöz. Az éves átlagbér szintje 500e USD. Hollandiában 1% és 60e USD ez a két érték. Melyik ország melyik tényezővel van bővebben ellátva?

Megoldás: írjuk föl az adatokat az alábbiak szerint:

	tőke ára	munka ára
USA	0,5%	500e
Hollandia	1%	60e

Ezután képezzük a *munkaára-tőkeára arányokat* és nézzük meg a relációt köztük:

$500/0,5$ $60/1$ \rightarrow 1000 és 60 , a kérdésre a válaszunk tehát az, hogy a relációból az következik, hogy Hollandiában relatíve olcsóbb a munka a tőkéhez képest, vagyis Hollandia munkaerő-intenzív termékekre szakosodik, USA pedig tőkeintenzív termékekre.

9. feladat (Heckscher-Ohlin, tényezőellátottság feladat)

Kukutyinban egy zseblámpa \$10-ba kerül úgy, hogy 2 óra munkaráfördítást igényel. Hozzá képest az ütfűró \$80 és 4 óra munkaráfördítást igényel. Melyik termék a munka és melyik a tőkeintenzív?

Megoldás:

10/2 összevetése 80/4 → utóbbi, azaz az ütfűró tőkeintenzívebb termék, most nézzük fordítva:

2/10 összevetve 4/80 → 0,2 és 0,05, tehát a zseblámpa munkaintenzívebb termék. Továbbá az is igaz, hogy egy tőkében gazdag országnak az ütfűróra, míg egy munkaerőben gazdag országnak zseblámpára kell szakosodnia.